

Til lovforslag nr. L 162. Betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 3. maj 1989

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til miljøministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra Brancheforeningen SPT og Danmarks Naturfredningsforening.

Miljøministeren har over for udvalget oplyst,

– at formålsbestemmelsens § 1, stk. 2, (jf. lovforslagets § 1, nr. 1) skal forstås således, at der skal lægges vægt på mulighederne for at fremme anvendelse af renere teknologi og for at begræse problemerne i forbindelse med affaldsbortskaffelse i det omfang, disse hensyn er relevante på det pågældende administrationsområde. Er mulighederne for at fremme disse hensyn til stede, skal der lægges vægt på dem,

– at de samlede samfundsmæssige konsekvenser skal vurderes og afvæjes i forbindelse med anvendelsen af substitutionsreglen i § 30 c, stk. 3, og ikke kun de økonomiske konsekvenser for den enkelte virksomhed eller forbruger. Der er således tale om, at der både på det miljømæssige og på det økonomiske område må anlægges en helhedsvurdering af konsekvenserne, og

– at ministeren agter at iværksætte et udredningsarbejde med henblik på en nærmere afklaring af, hvordan og efter hvilke kriterier det særlige miljømærke kan administreres. I forbindelse hermed vil miljøministeren også vur-

dere, hvordan sammensætningen af det særlige nævn, som skal administrere ordningen, bør være. Disse spørgsmål vil blive forhandlet med berørte myndigheder og organisationer. Miljøministeren har i øvrigt oplyst, at hun, inden de nærmere regler om miljømærkeordningen fastsættes, agter at drøfte spørgsmålet med Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, når det nævnte udredningsarbejde og forhandlingerne med de berørte myndigheder og organisationer er gennemført.

Endvidere har miljøministeren oplyst, at bestemmelsen i § 56 (jf. lovforslagets § 1, nr. 35) om kredsen af klageberettigede efter loven vil blive udnyttet på den måde, at der i forbindelse med de enkelte bekendtgørelser vil blive forhandlet med de berørte myndigheder og erhvervs-, forbruger- og miljøorganisationer om afgrænsningen af kredsen af klageberettigede. Miljøministeren vil i den forbindelse orientere udvalget om kredsen af klageberettigede i forhold til de enkelte bekendtgørelser, inden bestemmelserne fastsættes.

Miljøministeren forventer, at der efterhånden gennem forhandlingerne om kredsen i forbindelse med enkelte bekendtgørelser vil danne sig nogle mere overordnede retningslinier for, hvordan kredsen af klageberettigede mere generelt bør afgrænses i forhold til reguleringerne på de forskellige områder. Når sådanne retningslinier kan formuleres, vil udvalget blive orienteret herom, således at den videre anvendelse

delse af bemyndigelsesbestemmelsen kan ske efter disse retningslinier uden særskilt drøftelse med udvalget.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) lovforslaget til *vedtagelse* med de af miljøministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men har dog stillet ændringsforslag nr. 2, 5, 6 og 12 og kan tiltræde de af miljøministeren under nr. 3, 4 og 11 stillede ændringsforslag. Fremskridtspartiet finder, at lovforslaget er et skoleeksempel på, at miljøvenlighed og juridisk lovgivningsarbejde nødvendigvis ikke følges ad. Lovforslaget er et løst rammelovforslag, hvor ministeren giver sig selv ca. 56 ministerbemyndigelser til at fastsætte nærmere regler på et senere tidspunkt om lovens egentlige udformning. Fremskridtspartiet mener principielt, at der ligger et problem i at udforme love indeholdende meget brede bemyndigelsesrammer for ministeren. Uagtet at der er fyldige bemærkninger, så betyder en sådan bemyndigelseslov reelt, at Folketinget gennem de mange bemyndigelser bliver holdt uden for det egentlige lovgivningsarbejde. Selv om man ser bort fra, at kemikalieloven skal skabe de nødvendige rammer for at regulere mange tusinde forskellige kemiske stoffer og blandinger, så er der andre steder i lovgivningen, hvor man ligeledes har betjent sig af generelle bemyndigelsesparagraffer. Bl.a. har man ophævet den nuværende lovs §§ 52-57. Endvidere hviler afgrænsningen af klagekredsen, dvs. de personer, organisationer og myndigheder, der i øvrigt kan påklage afgørelsen, på en bemyndigelsesparagraf. Herefter kan ministeren senere fastsætte regler eller bestemme, hvilke personer eller organisationer der i det hele taget skal have ret til at påklage en afgørelse.

På trods af dårlige erfaringer indhøstet både fra Sverige og Tyskland har ministeren fastholdt sin miljømærkeordning, uden at ministeren dog af den grund har været i stand til selv i denne enkle sammenhæng at kunne definere,

hvad ministeren ønsker med sin bemyndigelsesparagraf, idet ministeren ved skrivelse af 28. april 1989 til udvalget konkluderer, »at ministeren agter at iværksætte et udredningsarbejde med henblik på en nærmere afklaring af, hvordan og efter hvilke kriterier det særlige miljømærke kan administreres. I forbindelse hermed vil miljøministeren også vurdere, hvordan sammensætningen af det særlige nævn, som skal administrere ordningen, bør være.« Selv i så simpel en lovparagraf, som blot skal tilkendegive en miljømærkeordning og sammensætningen af et miljønævn, er ministeren kun i stand til at fremkomme med en ministerbeføjelsesparagraf. Det viser mere end noget andet, at det ikke blot er et spørgsmål om antal af kemikalier og produkter, men det er et renlivet forsøg på at holde Folketinget uden for det egentlige lovgivningsarbejde.

Fremskridtspartiet finder det yderst uheldigt, at man i ministerens lovforslag bibeholder § 30 c, hvor man på et diffust og uoplyst grundlag ønsker at gribe ind over for produktionen af stoffer, som ud fra en helhedsbetragtning på den ene side ikke i sig selv antages at give anledning til miljøskade eller sundhedsfare, men på den anden side heller ikke kan antages at være miljømæssigt ubetænkelig, jf. bemærkningerne til § 30 c på side 23 i lovforslaget.

Fremskridtspartiets store betænkeligheder skal bl.a. ses i lyset af de tiltag, som miljøministeren hidtil har foretaget sig sammenholdt med nogle af de hovsaløsninger, som er blevet besluttet på miljøområdet, f.eks. i asbestsagen.

Som eksempel nævnes i lovforslagets bemærkninger plastmaterialet PVC. Lovforslaget vil da også efter Fremskridtspartiets mening blive misbrugt til at presse en aftale igennem med plastindustrien om at nedsætte PVC-forbruget til det halve senest i 1992 fulgt op af en total afvikling over en kortere årrække. Dette understreges af ministerens udtalelser til Ugebladet Ingeniøren nr. 12 af 24. marts 1989, hvor ministeren bl.a. udtaler: »Alternativet er et principielt forbud mod PVC fra 1993, hvis ikke branchen accepterer planen senest til oktober 1990.« Disse planer vedrørende PVC skal sammenholdes med udtalelser fra ministeren i sam-

me blad, hvor ministeren bl.a. siger: »Her er endelig et eksempel, hvor de danske miljømyndigheder har stukket næsen længere frem end de miljøbevidste naboer i Sverige.«

Det er næsten symptomatisk, at regeringen overreagerer på miljødommedagsprofeternes tirader af fejlslagne profetier, som f.eks. da Miljøstyrelsen gik i ledning mod dioxinudslippet for fire år siden og beregnede udslippet på landsplan til 1,5 kg, hvorefter det senere viser sig kun at ligge på ca. 100 gram om året på landsplan.

På trods af de nye oplysninger så fastholder miljøministeren sin overilede hovsaløsning om, at industrien skal halvere forbruget af PVC i den danske plastindustri inden 1993.

Over for dette står således, at 96 pct. af det, som PVC-fabrikkerne laver, går til eksport. Det minder lidt om et politisk korstog i lighed med stænklopsagen. Et forbud gør, at PVC-fabrikationen i løbet af de næste 3-4 år må flytte fra Danmark, bl.a. fordi man ikke ekspanderer i Danmark med en sådan usikkerhed hængende over hovedet.

Fremskridtspartiet betragter lov om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter som et enkelt led i den kæde af angreb, der i de senere år har været på landbrug og industri fra miljømyndighedernes side. Vi er i dag nået så langt, at man ligefrem i pressemeddelelser fra Miljøministeriet nærmest praler af, at man kan forvente, at f.eks. dambrugsejere må gå 10-15 pct. ned i indtjening og produktion.

Fremskridtspartiet ønsker ikke at være med i det miljøkorstog, som den borgerlige regering har startet mod dansk erhvervsliv, og som har været til skade for dansk erhvervslivs konkurrenceevne i udlandet.

Ændringsforslag

Til § 1

Af miljøministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af FP):

1) Efter nr. 5 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 10 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om det i stk. 3 nævnte forbud mod vildledende markedsføring. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at varer, der er omfattet af denne lov, skal være omfattet af det i stk. 3 nævnte forbud.«

Af et mindretal (FP):

2) Den under nr. 6 foreslåede § 10 a udgår.

Af miljøministeren, tiltrådt af udvalget:

3) I den under nr. 15 foreslåede nye affattelse af § 22, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »stk. 4« til: »stk. 1«.

4) I den under nr. 17 foreslåede nye affattelse af § 25 affattes stk. 1, nr. 3, således:

»3) virksomheder, som sælger meget giftige og giftige stoffer og produkter til videre forhandling eller til de i nr. 1 og nr. 2 nævnte virksomheder, institutioner og personer, og som har givet meddelelse herom til miljøministeren, og«.

Af et mindretal (FP):

5) I den under nr. 18 foreslåede nye affattelse af § 30 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Der kan kun ske fastsættelse af salgseller anvendelsesbegrænsninger efter § 30, såfremt dette kan ske uden væsentlige samlede meromkostninger for virksomhederne og forbrugerne.«

6) Den under nr. 19 foreslåede § 30 c udgår.

Af miljøministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af FP):

7) Efter nr. 34 indsættes som nyt nummer:

»02. I § 51 ændres »Kommunalbestyrelserne« til: »Tilsynsmyndighederne.«

8) Den under nr. 35 foreslåede § 55 affattes således:

»§ 55. Det miljøankenævn, der er nedsat i henhold til lov om miljøbeskyttelse, er klagemyndighed for afgørelser efter denne lovs kapi-

tel 6 og 7, der træffes i første instans af den myndighed, ministeren bemyndiger hertil.

Stk. 2. Klage til Miljøankenævnet kan indgives af

- 1) afgørelsens adressat og
- 2) enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Stk. 3. Miljøankenævnet er i sin virksomhed uafhængigt af instruktion om den enkelte sags behandling og afgørelse.

Stk. 4. Ved behandlingen af klagesager medvirker sagkyndige medlemmer, der beskikkes af miljøministeren for 4 år ad gangen efter indstilling fra

- 1) Industrirådet samt fra Landbrugsraadet, De danske Landboforeninger, Danske Husmandsforeninger og Dansk Erhvervsgartnerforening i forening.
- 2) Miljøstyrelsen og Direktoratet for Arbejdstilsynet i forening.

Stk. 5. Nævnet kan i øvrigt tilkalde sagkyndige til at afgive vejledende udtalelser.

Stk. 6. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om ankenævnets sammensætning og virksomhed ved behandlingen af sager i henhold til denne lov.«

9) I den under *nr. 39* foreslåede nye affattelse af § 61 indsættes efter »§ 7 a,«: »§ 10, stk. 4,«.

10) I den under *nr. 40* foreslåede nye affattelse af § 61 a indsættes efter »§ 7 a,«: »§ 10, stk. 4,«.

Af miljøministeren, tiltrådt af udvalget:

11) I den under *nr. 41* foreslåede nye affattelse af § 64 ændres »§ 25, stk. 3« til: »§ 25, stk. 4«.

Til § 2

Af et mindretal (FP):

12) I *stk. 1* ændres »1989« til: »1990«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Det findes hensigtsmæssigt, at der åbnes mulighed for at fastsætte nærmere regler og retningslinier til tydeliggørelse af det generelle forbud mod vildledende markedsføring af kemiske stoffer og produkter i stk. 3.

Behovet herfor skal også ses på baggrund af forslaget om indførelse af et særligt miljømærke, jf. lovforslagets nr. 6 og bemærkningerne hertil.

Det foreslås derfor også, at der åbnes mulighed for, at nærmere bestemte varer eller varegrupper, som indeholder eller afgiver kemiske stoffer eller produkter, kan inddrages under det generelle forbud i stk. 3.

De varer med indhold eller afgivelse af kemiske stoffer eller produkter, som kan blive omfattet af forbudet i stk. 3, er enten sådanne varer, som tilhører en varegruppe, inden for hvilken det særlige miljømærke kan tildeles efter regler fastsat i medfør af § 10 a, eller varer, som er omfattet af salgs- eller anvendelsesbegrænsninger fastsat efter lovens regler i øvrigt, særligt kapitel 6.

For andre varer, der indeholder eller afgiver kemiske stoffer eller produkter, men som ikke inddrages under det generelle forbud efter stk. 3 i medfør af regler efter stk. 4, gælder i øvrigt de almindelige bestemmelser i markedsføringslovens § 1 og § 2, stk. 1, om god markedsføringsetik og om forbud mod vildledende markedsføring.

Til nr. 2

Ændringsforslaget betyder, at miljøministerens foreslåede lovhjemmel om miljømærke og miljømærke udgår af loven, idet forslagsstillerne finder, at det er mere hensigtsmæssigt med en frivillig miljømærkeordning uden indblanding fra det offentliges side. Den af miljøministeren foreslåede § 10 a samt ministerens ændringsforslag til denne sammenholdt med bemærkningerne hertil viser mere end noget andet, hvor uigennemtænkt den nye miljømærkeordning er.

Uanset de gode hensigter forsvinder formålet med en sådan miljømærkeordning, nemlig at give forbrugerne en bedre mulighed for at vælge miljøvenlige varer og produkter frem for andre, i ren bureaukrati. Dette skal sammenholdes med bemærkningerne til § 10 a i lovforslaget, hvoraf fremgår, at en total vurdering af alle miljømæssige forhold vedrørende en given vare og alle sammenlignelige varer imidlertid ville stille krav om så omfattende og ressourcerævende undersøgelser og vurderinger, at det næppe er gennemførligt.

Til nr. 3

Ændringen i lovforslagets affattelse af § 22, stk. 5, er en ren korrekturrettelse.

Til nr. 4

Ændringen i lovforslagets affattelse af § 25, stk. 1, nr. 3, er en teknisk justering af afgrænsningen af, hvilke virksomheder der uden rekvisition kan købe gifte til videresalg.

Ændringen af formuleringen af nr. 3 indebærer ikke nogen ændring af den nugældende retstilstand, jf. formuleringen i den gældende § 25, stk. 1, nr. 3: »virksomheder, som . . . sælger . . . en gros«. Engrossalg vil i denne sammenhæng sige såvel salg til videresalg som salg til de industrielle eller institutionelle brugere, som i øvrigt kan købe gifte uden rekvisition, jf. § 25, stk. 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 5

Ændringsforslaget skal sikre, at et eventuelt forbud mod salg, import og anvendelse af bestemte kemiske stoffer, produkter eller varer kun kan udstedes, såfremt det sker uden væsentlige samlede meromkostninger for virksomhederne og forbrugerne.

Til nr. 6

Forslagsstillerne finder § 30 c, som er en myndighedsparagraf, alt for restriktiv, og at bestemmelsen direkte griber ind i den private produktionsret. Det betyder, at embedsmænd, som ikke har fornemmelse for produktionssekto-

rens vilkår, fra et skrivebord i Miljøministeriet kan gribe ind over for industrien med salgs- eller anvendelsesbegrænsninger, hvis de pågældende stoffer, produkter eller varer efter embedsmændens umiddelbare skøn kan erstattes af stoffer, produkter, varer eller metoder med samme anvendelsesområder. § 30 c betyder reelt, at hele produktionsanvendelses- og salgsvirksomheden kan styres fra et skrivebord i Miljøministeriet. Selve bedømmelsen af, om betingelsen for denne styring, dvs. at det kan ske uden væsentlige meromkostninger for virksomhederne og forbrugerne, er til stede, vil ligeledes blive taget i Miljøministeriet. Det finder forslagsstillerne meget uheldigt og ønsker derfor, at § 30 c udgår.

Til nr. 7

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringen af § 46, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 33.

Under hensyn til, at der med ændringen af § 46, stk. 2, åbnes mulighed for, at ikke alene kommunalbestyrelser, men også amtsråd kan blive gjort til tilsynsmyndighed efter kemikalieloven, bør oplysningsbestemmelsen i § 15 gives en tilsvarende bred udformning.

Til nr. 8

Bestemmelserne om miljøankenævnets sammensætning og virksomhed i den nugældende lovs § 55, stk. 2-5, indsættes som stk. 3-6 i lovforslaget.

Ændringen er af teknisk karakter.

Spørgsmålet om miljøankenævnets sammensætning og virksomhed generelt vil blive taget op til vurdering i forbindelse med den kommende miljølovsrevision.

Ændringsforslaget tilsigter således blot, at de gældende regler om ankenævnets sammensætning og virksomhed på kemikalielovens område opretholdes indtil videre.

Til nr. 9 og 10

Ændringerne i straffebestemmelserne i § 61 og § 61 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 39 og 40, er

konsekvensændringer som følge af ændringsforslag nr. 1, jf. bemærkningerne hertil.

Til nr. 11

Ændringen i lovforslagets affattelse af § 64 er en ren korrekturrettelse.

Til nr. 12

Ændringsforslaget skal sikre, at Miljøministeriet m.v. vil kunne være i stand til at udfærdige de bekendtgørelser m.v., som skal følge de ca. 56 ministerbeføjelser op, som loven indeholder.

Ahlmann-Ohlsen (KF) fmd. Ole Bernt Henriksen (KF) Rønholt (KF)

Svend Erik Hovmand (V) Hanne Severinsen (V) Knud Lind (FP) Marianne Jelved (RV)

Lis Noer Holmberg (CD) Glønborg (KRF) Helen Beim (S) Dorte Bennedsen (S)

Erik Holst (S) Helge Mortensen (S) Henning Nielsen (S) Trøjborg (S)

Margrete Auken (SF) nfm. Leif Hermann (SF)